

Упатова Ірина Петрівна
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ СТИМУЛЮВАННЯ САМООСВІТИ МАЙБУТНІХ БАКАЛАВРІВ БІОЛОГІЇ

Одним із наслідків інформатизації суспільства стало суттєве поглиблення процесів упровадження інформаційних технологій в освітню практику. На сучасному етапі розвитку освіти відбувається оновлення методик і підходів до реалізації дистанційного навчання в закладах вищої освіти.

Під дистанційним навчанням розуміємо організацію освітнього процесу, основою якої є самостійна робота здобувачів освіти, за допомогою сучасних інформаційних технологій та мультимедіа, ефективність якої залежить від методів надання навчальної інформації, контролю щодо виконання практичних завдань, виявлення навчальних досягнень при мінімальних контактах із викладачами. Така форма навчання розрахована переважно на здобувачів освіти, які не потребують постійного контролю з боку викладачів. Саме тому важливу роль при дистанційному навчанні відіграє мотивація здобувачів освіти, їхня здатність до самоорганізації та самовдосконалення.

У процесі дистанційного навчання майбутні фахівці мають можливість **опанувати навичками самоосвіти, професійними якостями і компетентностями, самореалізуватися.**

Дистанційне навчання здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Біологія» засвідчив, що вони готові до системної і систематичної самостійної роботи.

Аналіз реалізації дистанційного навчання в процесі вивчення біологічних дисциплін дав можливість виявити ряд переваг, щодо його впровадження, а саме:

- можливість займатися в зручний для себе час у зручному місці й темпі, нерегламентований відрізок часу для опрацювання навчального матеріалу;
- спілкування з викладачами через соціальні мережі та сервіси для дистанційного навчання, що забезпечує мобільність навчання;
- мультимедійні засоби навчання підвищують ефективність засвоєння матеріалу;
- у кожного студента є можливість витратити більше зусиль і часу на опанування складних та важливих для нього тем, з метою поглибленого опрацювання;

– дистанційне навчання допомагає оминати психологічні бар'єри, пов'язані з комунікативними якостями людини (сором'язливість, страх під час публічних виступів);

– здобувач освіти сам формує режим навчання, а головне, індивідуальну освітню траєкторію.

З вищезазначеного випливає, що дистанційна освіта позитивно впливає на здобувача вищої освіти, збільшуючи його творчий та інтелектуальний потенціал шляхом самоорганізації, прагнення до знань, уміння володіти комп'ютерною технікою і самостійно приймати відповідальні рішення.

Однак, викладачами природничих дисциплін було виявлено і проблеми реалізації дистанційного навчання, а саме:

– не завжди своєчасна подача матеріалів для перевірки викладачам, що гальмує оголошення результатів виконання роботи;

– відсутність якісної комунікації;

– наявність студентів, які не мають можливості навчатися дистанційно;

– нерозуміння батьками студентів важливості дистанційного навчання;

– надання викладачами великого обсягу завдань для самостійного опрацювання;

– майже 90% студентів дотримуються думки, що краще було б відвідувати пари, аніж навчатися вдома.

Під час дослідження встановлено, що перед усіма учасниками освітнього процесу постає запитання: «Чи може дистанційне навчання забезпечити якісну освіту?».

Ефективність дистанційного навчання залежить від його організації, змісту, управління самостійною діяльністю здобувачів освіти та своєчасного виявлення їх реальних навчальних можливостей, а також від ефективної взаємодії всіх учасників освітнього процесу.

Слід зазначити, що дистанційне навчання здобувачів освіти розширює та суттєво змінює роль викладача, який повинен координувати освітній процес, постійно вдосконалювати методику викладання освітнього компонента, підвищувати власну медіаосвіту, медіаграмотність, творчий потенціал щодо впровадження дистанційного навчання, фахову кваліфікацію відповідно до нововведень та педагогічних інновацій.

Так, лекційні, семінарські, лабораторні і практичні заняття при дистанційному навчанні проводяться за допомогою відео конференцій, використання мультимедіатехнологій, які мають як переваги, так і недоліки. Наприклад, віртуальна реальність дозволяє демонструвати студентам явища, які за звичайних умов показати складно або взагалі

неможливо, однак, проблемою є те, що унеможлиблюється робота з натуральними біологічними об'єктами.

Для консультацій викладачі можуть використовувати Соціальні мережі, електронну пошту, онлайн-конференції, телефон).

З метою виявлення навчальних досягнень здобувачів освіти доцільним є впровадження тестового контролю.

Підсумовуючи вищезазначене, варто підкреслити, що ми починаємо розробляти сучасний напрям в методиці підготовки майбутніх педагогів, які мають опанувати методикою дистанційного навчання для реалізації освітніх цілей у закладах загальної середньої освіти. Доцільність упровадження дистанційного навчання очевидна, оскільки обумовлена можливістю створення умов для реалізації фахового потенціалу.

Список використаних джерел

1. Дистанційна освіта: плюси та мінуси. URL: <http://www.osvita.org.ua/distance/articles/18/>.

2. Моїсеєва Ю. Ю. Дистанційне навчання: інноваційна форма вищої освіти. URL: <http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/7639/1/1.pdf>. 10.

3. Прибилова В. М. Проблеми та переваги дистанційного навчання у вищих навчальних закладах України. URL: <https://periodicals.karazin.ua/issuesedu/article/download/8791/8312/pdf>

4. Толочко В. М. Проблемні аспекти дистанційної форми освіти та можливості її використання в Україні URL: http://www.provisor.com.ua/archive/2009/N11/padfo_119.php.